

Vurdering på baggrund af Borgmesterbrev og 5 årig aftale om lærepladser på SOSU-området:

Som et led i Trepartsaftale om *"styrket rekruttering til det offentlige arbejdsmarked"* pr. 21. november 2020 er der indgået en aftale, som fastsætter en minimumsdimensionering for antallet af lærepladser til social- og sundhedsassistent og social- og sundhedshjælper. Aftalen er indgået for en 5-årig periode med virkning fra 2022.

Den nye aftale lægger op til, at kommunerne skal have endnu mere fokus på rekrutteringen til social- og sundhedsuddannelserne samt øge fastholdelsen i uddannelserne i de kommende år med henblik på at sikre, at der fremadrettet uddannes flere social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter. I aftalen indgår også, at kommunerne er forpligtet til at styrke samarbejdet om fastholdelse af elever, herunder særligt om de elever, der er fagligt, sprogligt og socialt udfordrede, og derfor kommer under særligt pres i læretiden.

Økonomi

Der kommer ikke særskilt økonomi til aftalen, som derfor skal sikres inden for kommunens økonomiske ramme, samt den eksisterende adgang til refusion i AUB-systemet. Desuden forventes, at det permanente løft af ældreområdet målrettet uddannelsesindsatsen skal sikre den nødvendige kapacitet til området. Det anbefales, at de øgede opgaver i forhold til praktikforløb og praktikvejledning får stort fokus i budgetprocessen og implementeringen af aftalen.

Af aftalen fremgår det, at:

1. Kommunerne skal skaffe lærepladser til samtlige kvalificerede, som er elever optaget på SOSU-uddannelsen i 2021 og 2022.
2. Der frem til 2026 skal fastholdes den nuværende dimensionering som minimumsdimensionering, der aktuelt er på 51 SSA og 24 SSH årligt.
3. Dimensioneringen revurderes i foråret 2023 mhp. evt. justeringer.
4. KKR skal i dialog med SOSU-skolerne mhp. at sikre fastholdelse af elever/tilbud om læreplads.
5. Der sikres den nødvendige fleksibilitet i uddannelsen med lokale muligheder for at tilrettelægge praktikker og skoleophold på en måde, som bedst muligt matcher de lokale forhold.
6. Der skal ske en systematisk forberedelse af eleverne fagligt, sprogligt og socialt forud for praktikken.

De foreløbige konkrete overvejelser er følgende:

Ad 1. De elever, som var kvalificerede, har indtil nu fået tilbudt en læreplads. Vi har på nuværende tidspunkt ikke kunnet ansætte 51 SSA elever om året (i 2020 manglede vi 11 SSA elever for at opretholde dimensioneringen). Det samlede antal elever i dimensioneringsaftalen gør, at praktikpladskapaciteten og vejlederfunktionen på de enkelte aftaleenheder er udfordrede. Med den nye aftale, hvor vi er forpligtet til at ansætte de elever, der er kvalificerede og optaget på skolen, vil det kræve, at samarbejdet udbygges yderligere med henblik på at etablere flere lærepladser på socialområdet og voksen-/handicapområdet. På nuværende tidspunkt har vi et velfungerende samarbejde omkring lærepladser i lokalpsykiatrien og enkelte steder på socialområdet.

Ad 2. Vi har på nuværende tidspunkt udfordringer med at rekruttere tilstrækkeligt kvalificerede elever til SSA uddannelsen og til EUX¹ forløbene. Her kræver det en særlig indsats i forhold til at udbygge samarbejdet med folkeskolerne og jobcentret. Der er i dag internt i kommunen samarbejde om følgende typer af mulige forløb for en uddannelse som enten SSH eller SSA:

- Før-SOSU-forløb samarbejde med jobcentret omkring ledige, som kommer i uddannelse.
- Praktikanten i 8. og 10. klasse, som introduceres til sundhed- og omsorgsområdet.
- Forløb for de +25-årige i samarbejde med praksis, som handler om at motivere ufaglærte til at påbegynde uddannelse.

Vi har i dag fået et tæt samarbejde med jobcenteret i forhold til før-SOSU-forløb. Derudover sendes der løbende information til Ungeindsats og Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) omkring mulighed for uddannelse inden for SOSU-området med den hensigt at rekruttere kommende elever. På folkeskoleområdet modtager vi praktikanter fra 8. og 10. klasse og uddannelseskoordinator deltager i uddannelsesmesser på folkeskoler i kommunen. Fremover vil det være en fordel at inddrage velfærdsfagene i folkeskolens overbygning – gerne med fokus på sundhed, bevægelse og praktik, herunder invitere medarbejdere fra praksis ind for at undervise på forløbene. Derudover også styrkelse af samarbejdet omkring erhvervspraktik mellem UU samt sundhed og omsorg. Endvidere styrkelse af samarbejdet med HF i forhold til velfærdsområdet. På nuværende tidspunkt arbejdes der med at fastholde og rekruttere de +25-årige i samarbejde med praksis, hvor ufaglærte motiveres og gøres parate til uddannelse. Der er i dag følgende tiltag internt i sundhed og omsorg for at tiltrække mulige kandidater til uddannelse på SOSU-området:

- Mulighed for voksnelevløn eller lærlingeløn.
- Flere ufaglærte fastansættes med mulighed for uddannelse.
- Ansatte medarbejdere, der ønsker uddannelse som SOSU, opretterholder deres løn under uddannelse.

Til dette kræves økonomi til at ansætte fuldtidsvejleder/mentorer, som kan modtage elever og introducere dem til arbejdsområdet.

Ad 3. Hvis den nuværende dimensionering opretholdes, vil der ud fra ud fra beregninger fra KL mangle ca. 3000 SSA i 2035 på landsplan. Det er vores vurdering, at dette billede også vil gøre sig gældende i Norddjurs Kommune. Derfor er det af stor betydning, at vi fremtidssikrer ved at begynde at udvide kapaciteten for lærepladser i kommunen og understøtte kommunen som en uddannelseskommune. Vi har især brug for flere assistenter (SSA), fordi kompleksitet i borgerforløbene øges samtidig med, at opgaver fra sekundærsektoren er flyttet ud i kommunerne.

Ad 4. Der er i dag allerede et tæt samarbejde med SOSU-skolen i forhold til trivsel og fastholdelse af elever. Det udmøntes i, at uddannelseskoordinatoren har sin gang på skolen, og at mentor fra skolen kommer på besøg i praktikken ved behov. Derudover arbejdes der på, at specialpædagogiske støttetimer fra skolen kan anvendes mere aktivt i praktikforløbene hos de elever, som har behov for det. Samarbejdet skal yderligere styrkes og praktikken samt vejleder skal have tættere kontakt til skolen. Der er i aftaleteksten lagt op til, at vejleder skal deltage i simulationsundervisning på skolen mhp. at fastholde elever, og derved arbejde for en bedre overgang for eleverne mellem praksis og SOSU-skolen. Dette vil kræve øgede ressourcer til, at vejlederne fx deltager i undervisningen på skolen.

¹ EUX Velfærd er en fuld erhvervsuddannelse som SSA samt fag på gymnasialt niveau, der svarer til en toårig gymnasial uddannelse. Eleven opnår generel studiekompetence og kompetencer til jobbet som social- og sundhedsassistent.

Ad 5. Sikring af den nødvendige fleksibilitet i uddannelsen i takt med, at der er behov for flere lærepladser, skal der udbygges mulighed for at etablere nye praktiksteder på socialområdet og voksen-/handicapområdet. Derudover skal der lokalt være mulighed for at tilrettelægge praktikker og skoleophold på social- og sundhedsassistentuddannelsen på en måde, som bedst muligt matcher de lokale forhold, herunder muligheden for justering i længden/sammensætningen af de enkelte praktikperioder. Dette skal dels bidrage til, at eleverne opnår uddannelsens mål, og sikrer et hensigtsmæssigt flow af elever i praktikken. Dette vil kræve et tættere samarbejde med skolen og en større administrativ/pædagogisk opgave, idet uddannelsesaftaler/praktikplaner skal ændres og revideres løbende, og de knap så uddannelsesparate har brug for tættere opfølgning/vejledning for at gennemføre uddannelsen og samtidig blive attraktive kollegaer.

Ad 6. Systematisk forberedelse af eleverne fagligt, sprogligt og socialt forud for praktikken. Der arbejdes løbende på at uddanne vejledere til at varetage opgaven omkring vejledning af elever. Vejlederne deltager i informationsmøder på SOSU-skolen og har netværksmøde internt i kommunen. Fremover vil der blive stillet større krav til vejlederen i forhold til elever med udfordringer. Dette kræver, at vejlederen efteruddannes, og at der afsættes økonomi til at ansætte enten flere vejledere eller fuldtidsvejleder på praktikstederne i kommunen.

Vores faglige vurdering er, at det overordnet set stiller øgede krav til samarbejde på tværs i kommunen samt mere eller anden vejledning. Disse forhold kan betyde et eftersyn af den måde, vi samarbejder og opgavefordeler på i dag.

Følgende elementer, som ikke er finansieret, indgår i handleplanen for 2021-2022:

- Øget information og samarbejde på tværs i kommunen med folkeskole og gymnasier i forhold til at synliggøre muligheden for uddannelse.
- Kvaliteten i uddannelsen i forhold til vejlederrollen. På nuværende tidspunkt er der ikke tilstrækkelig kapacitet i forhold til vejlederkompetencen. Vejlederne har 1 time pr. uge pr. elev. Vejlederne er en del af det faste personale på afdelingerne. For at vejlederne fortsat skal være kvalificerede til opgaven kræver det efteruddannelse samt prioritering af opgaven i praksis. Dette kunne være i form af en fuldtidsvejleder på de enkelte praktiksteder. Dette kræver økonomi til at øge nuværende kapacitet både i forhold til tid og kompetence.
- Øget fokus på, at alle elever er klædt bedst muligt på til mødet med praksis og er forberedt på og kan udnytte de læringsmuligheder, som praktikstederne tilbyder. Det betyder, at samarbejdet med skolen skal styrkes både i forhold til vejlederne på de enkelte praktiksteder og i forhold til uddannelseskoordinatoren. Dette kan medføre øget fokus på vejlederkompetencer, og dermed øgede ressourcer til opgaven. Her kan det være en fordel at arbejde mere målrettet i forhold til før-SOSU-forløb. Det kan være tættere samarbejde med folkeskolen, som inviterer elever og undervisere til temadage på plejecentre for, at elever og undervisere kan se og høre de ansatte fortælle om deres arbejde. Der arbejdes målrettet på SOSU-skolen, hvor alle elever screenes og tilbydes ekstra danskundervisning. Vejleder/underviser støtter op omkring danskundervisning og IT-oplæring, da dette kan tages med ud i praksis. Der afsættes ressourcer til elever med sproglige udfordringer ved at tilrettelægge fleksible ordninger. Der kræves ekstra økonomi for praktikstedet til at støtte op omkring opgaven med tosprogede elever.
- Nye praktikpladser på fx socialområdet og voksen-/handicapområdet. Det kræver uddannelse af flere vejledere og et tættere samarbejde på tværs i kommunen, samt at uddannelseskoordinatoren medvirker hertil. Ligeledes at der afsættes ressourcer til, at de nye vejledere indgår i det allerede etablerede, fællesfaglige netværk for vejledere.

På nuværende tidspunkt er det ukendt, hvorvidt der vil iværksættes eventuelle sanktioner, hvis vi ikke formår at rekruttere eller fastholde elever.